

KONIECZNOŚĆ MISYJNEJ DZIAŁALNOŚCI KOŚCIOŁA I JEJ TEOLOGICZNE UZASADNIENIE¹

Abstract

The necessity of the Church's missionary activity and its theological justification

The aim of the article is to show the necessity of the Church's missionary activity, which stems from Christ's mission, and to attempt to justify it in theological terms. Based on biblical texts, Church teaching and studies, it reflects on the issue of missionary activity in confrontation with the author's personal experience. It should be noted that missionary activity is in the nature of the Church and no member of the Church can excuse herself from the responsibility of proclaiming the *Gospel* to all creation.

Celem artykułu jest ukazanie konieczności misyjnej działalności Kościoła, która wynika z Chrystusowego posłannictwa oraz próba jej uzasadnienia w ujęciu teologicznym. W oparciu na tekstach biblijnych, nauczaniu Kościoła i opracowaniach została podjęta refleksja nad zagadnieniem działalności misyjnej w konfrontacji z osobistym doświadczeniem autora. Zaznaczyć należy, że działalność misyjna leży w naturze Kościoła i żaden z jego członków nie może się uwolnić od odpowiedzialności głoszenia Ewangelii wszelkiemu stworzeniu.

Keywords

missions, Church activities, proclamation of the Gospel

misje, działalność Kościoła, głoszenie Ewangelii

WYKAZ SKRÓTÓW

DM – Dekret o działalności misyjnej Kościoła *Ad gentes divinitus*

KK – Konstytucja dogmatyczna o Kościele *Lumen gentium*

OFM – Ordo Fratrum Minorum

RMis – Encyklika *Redemptoris missio*

---

¹ Wykład inauguracyjny na rozpoczęcie roku akademickiego 2024/2025 Instytutu Teologicznego Studium Franciszkańskiego w Kalwarii Zebrzydowskiej wygłoszony w dn. 1 października 2024 r. Tekst przedrukowany za zgodą autora. Źródło: M.R. Gęśła, *Konieczność misyjnej działalności Kościoła i jej teologiczne uzasadnienie*, [w:] „Przegląd Kalwaryjski” 28 (2024), s. 439-448.

1. WPROWADZENIE

W konstytucji *Lumen gentium* czytamy, że Kościół jest „powszechnym sakramentem zbawienia”, to znaczy że jego misja – nie wyłączając nikogo – obejmuje wszystkich². Chrystus, który jest głową Kościoła, został posłany przez Ojca, aby wszystkich doprowadzić do zbawienia (KK 48). Można zatem stwierdzić, że Kościół kontynuuje misję, jaką mu wyznaczył sam Chrystus, opartą na głoszeniu Ewangelii wszystkim i wszędzie: „Idźcie na cały świat i głoscie Ewangelię wszelkiemu stworzeniu” (Mt 28,19)³. Warto i trzeba również zaznaczyć, że to ewangeliczne przesłanie, a zarazem i wyzwanie towarzyszyło duchowym synom św. Franciszka z Asyżu od początku istnienia Zakonu⁴. Potwierdzenie tego znajdujemy w jednym z dokumentów kościelnych Innocentego IV z 1245 r. *Dilectis Filiis OFM* dedykowane jest „Umiłowanym synom-braciom z Zakonu Braci Mniejszych udającym się do ziemi Saracenów, pogan, Greków, Bułgarów, Kumanów, Etiopów, Syryjczyków, Iberyjczyków, Alanów, Chazarów, Gotów, Zygów, Rusinów, Jakobitów, Nubijczyków, Nestorianów, Georgian, Armeńczyków, mieszkańców Indii, Melchitów [...] oraz do jakichkolwiek innych krajów”⁵. Z dokumentem tym związane są przywileje nadane franciszkanom, których moc działania zachowana pozostała do obecnych czasów. „Niech będzie wam także wolno – pisze dalej papież – na wyżej wymienionych terenach słuchać spowiedzi wszystkich wiernych i nakładać im zbawienne pokuty, a kanonicznie lub w inny sposób ekskomunikowanych rozgrzeszać według formuły Kościoła, byleby tylko w odpowiedni sposób zadośćuczynili skrzywdzonym i poszkodowanym”⁶.

Wskazanie przez papieża na misyjne zadania rodziny franciszkańskiej już na początku istnienia Zakonu podkreśla jego powagę i rozpoczyna nowy rozdział w historii Kościoła⁷.

W niniejszym opracowaniu zostanie podjęta refleksja teologiczna nad zasadnością misyjnej działalności Kościoła. Wychodząc od biblijnego spojrzenia na to zagadnienie, poprowadzimy myśl przez początek historii działalności pierwszych gmin chrześcijańskich. Następnie rozważymy motywację działania Kościoła misyjnego, by zakończyć przemyślenia w oparciu na dekrecie soborowym *Ad gentes divinitus*.

² M. Gęśła, *Udział klasztoru bernardyńskiego w Przeworsku w działalności misjonarzy bernardyńskich poza granicami kraju w latach 1974-2014*, [w:] M. Gęśła, A. Sitnik (red.), *550 lat obecności oo. Bernardynów w Przeworsku (1465-2015)*, Kalwaria Zebrzydowska 2014, s. 248.

³ A. Jacoń, *Do kogo jesteście posłani?*, [w:] *Radość Ewangelii źródłem misyjnego zapału*, IV krajowy kongres misyjny, Warszawa 12-14 czerwca 2015, s. 218.

⁴ M. Gęśła, *Życie, działalność i obecność bernardynów w Martin Coronado. Wybrane zagadnienia*, [w:] M. Gęśła, A. Sitnik (red.), *Franciszkańska działalność misyjna w służbie Ewangelii*, Kalwaria Zebrzydowska 2020, s. 44.

⁵ Kumani – lud fińsko-turecki zamieszkujący tereny pomiędzy dzisiejszą Ukrainą Południową a Rumunią i Węgrami; Alani – lud sarmacki między Wołgą, Donem a Kaukazem; Chazari czy też Gazari – lud pochodzenia tureckiego; Zygotowie czy też Zichi utożsamiani z Czerkasami nad Morzem Czarnym; Jakobini – monofizyci, których nazwa pochodzi od Jakuba Baradeusza; Georgiani – schizmatycy rytu bizantyjskiego; Melchici – lud wg niektórych utożsamiany z terenami Mossulu nad Tygrysem. Papież Innocenty IV, *Dilectis Filiis OFM*, [w:] B. Wodecki (oprac. i tłum.), *Breviarum Missionum, wybór dokumentów Kościoła dotyczących dzieła misyjnego*, Warszawa 1979, s. 17.

⁶ Papież Innocenty IV, *Dilectis Filiis OFM*, s. 19.

⁷ R. Gęśła, *Działalność misyjna i polonijna bernardynów w Argentynie w latach 1957-2018*, [niepublikowana rozprawa doktorska napisana pod kierunkiem o. prof. dra hab. Jarosława Różańskiego, Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego], Warszawa 2022, s. 19.

2. Biblijne spojrzenie na misje

a. *Stary Testament*

Szukając źródła misyjnej działalności w *Starym Testamencie* w rozumieniu posłannictwa głosicieli do miejsc wskazanych, możemy spotkać pewną trudność, nie znajdujemy bowiem zapisu mówiącego wprost o posłaniu przez Boga wyznawców Starego Prawa do przekraczania granic w ujęciu geograficznym, społecznym czy nawet religijnym, aby innych nawracać na wiarę w Boga Jahwe. Powodem tego była bariera rasowa, wykluczająca nawrócenie, a ono przecież jest fundamentem działalności misyjnej⁸. Zauważyć należy, że w judaizmie możliwy był tylko prozelityzm, na co wskazuje chociażby fragment *Księgi Rut*: „Nie nalegaj na mnie, abym opuściła ciebie i abym odeszła od ciebie, gdyż gdzie ty pójdziesz, tam ja pójdę, gdzie ty zamieszkas, tam ja zamieszkam, twój naród będzie moim narodem, a twój Bóg będzie moim Bogiem. Gdzie ty umrzesz, tam ja umrę i tam będę pogrzebana. Niech mi Pan to uczyni i tamto dorzuci, jeśli coś innego niż śmierć oddzieli mnie od ciebie” (Rt 1,16-17). Dopiero zaangażowanie proroków w szeroko pojętą działalność przyczyniło się do rozumienia Boga Izraela jako Boga, który jest Bogiem nie tylko jednego narodu, ale wszystkich narodów⁹.

W tym sensie *Stary Testament* ukazuje uniwersalizm zarówno zbawienia, jak i przymierza między Bogiem a ludźmi, gdyż Bóg jest stwórcą wszystkich i pragnie zbawienia wszystkich ludzi. Po doświadczeniach potopu Bóg zawarł przymierze z Noem, który stał się przedstawicielem całej ludzkości. Na przykładzie powołania Abrahama widzimy, że nie został on powołany tylko dla samego siebie czy też dla Izraela, ale dla całej ludzkości: „Będę błogosławił tym, którzy ciebie błogosławić będą, a tym, którzy tobie będą złorzeczyli, i ja będę złorzeczył. Przez ciebie będą otrzymywały błogosławieństwo ludy całej ziemi” (Rdz 12,3)¹⁰. Znamienne jest to, co wyraża *Psalm 87* – podkreślając troskę o Izrael, Bóg nie zapomina o pozostałych narodach: „Wymienię Rahab i Babel wśród tych, co mnie znają; oto Filistyni i Tyr razem z Kusz [powiedzą]: «Ten [i ten] się tam urodził». O Syjonie zaś będzie się mówić: «Każdy na nim się narodził, a Najwyższy sam go umacnia»” (Ps 87,4-5). Podobną myśl zawiera *Psalm 22* zawierający wołanie do Boga o zmiłowanie. Dotknięty nędzą człowiek zachęca do wychwalania Go, zapowiadając: „Przypomną sobie i wrócą do Pana wszystkie krańce ziemi; i oddadzą Mu pokłon wszystkie szczepy pogańskie, bo władza królewska należy do Pana i On panuje nad narodami” (Ps 22,28-29). To, że Bóg wychodzi także do narodów nieizraelskich, zauważamy na przykładzie Deutero-Izajasza, który mówi o objawieniu się chwały Bożej względem całej ludzkości (Iz 40,5). Także w pieśniach sługi Jahwe zagadnienie uniwersalizmu wiary wybrzmiewa jeszcze jaśniej: „To zbyt mało, iż jesteś Mi Sługą dla podźwignięcia pokoleń Jakuba i sprowadzenia ocalałych z Izraela! Ustanowię cię światłością dla pogan, aby moje zbawienie dotarło aż do krańców ziemi” (Iz 49,6)¹¹. Z pewnością najdobitniej przemawia tekst z księgi Jonasza, który ukazuje, jak mało uznania miał Bóg względem zamkniętej mentalnie społeczności

⁸ M. Gęśła, *Działalność misyjna Ad Gentes na Ukrainie*, [w:] C. Gniecki, A. Sitnik (red.), *Wkład bernardynów w życie religijno-kulturalne narodu polskiego*, Kalwaria Zebrzydowska 2016, s. 183.

⁹ F. Jabłoński, *Konspekty do wykładów z misjologii*, Górna Grupa 2016, s. 33.

¹⁰ A. Kmiecik, *Posyłam was. Misja Chrystusa Odkupiciela powierzona Kościołowi*, Warszawa 1995, s. 96.

¹¹ F. Jabłoński, *Konspekty do wykładów z misjologii*, s. 34.

Izraela. Jonasz, choć to pobożny i bogobojny człowiek, na samą myśl o pójściu do Niniwy wzbrania się. W końcu jednak trafia tam i przemawia do grzesznych mieszkańców. Wówczas Bóg okazuje swoje miłosierdzie, na co oburza się Jonasz, odkrywając swoją ograniczoną pobożność. Na jego wątpliwości Bóg odpowiada: „A czyż Ja nie powinienem mieć litości nad Niniwą, wielkim miastem, gdzie znajduje się więcej niż sto dwadzieścia tysięcy ludzi, którzy nie odróżniają swej prawej ręki od lewej, a nadto mnóstwo zwierząt?” (Jon 4,11). Powyższe wybrane przykłady w sposób jednoznaczny ukazują, że Bóg jest Bogiem wszystkich narodów, a Izrael mimo szczególnego znaczenia jest jednym z wielu. Chociaż działanie Boga ukazane w *Starym Testamencie* w zakresie misyjnego posłania można sprowadzić do obietnicy zbawienia, to jednak historia otwiera na ostateczne jej wypełnienie mające dokonać się dzięki osobie Jezusa Chrystusa, przedstawione w *Nowym Testamencie*¹².

b. Nowy Testament

Działania misyjne opisane w *Nowym Testamencie* nie ukazały się nagle ani przypadkowo. Były procesem doświadczeń wiary często nie pozbawionej ciemnych stron, przykładem czego są konflikty między Piotrem i Pawłem a uczestnikami Soboru Jerozolimskiego. Jezus Chrystus, przygotowując swój Kościół do działalności misyjnej, sam często podkreślał, że przyszedł najpierw do Żydów, ale przecież nie uchylał się od spotkań z nie-Żydami, przykładem czego może być spotkanie z Syrofenicjanką (Mt 15,21-31). Przełomowym wydarzeniem jest spotkanie Chrystusa ze swoimi uczniami tuż po Zmartwychwstaniu. Ono stało się fundamentem pod mandat misyjny, którego udzielił apostołom On sam. Jego treść znajdujemy w tekstach wszystkich ewangelistów: „Dana Mi jest wszelka władza w niebie i na ziemi¹³. Idźcie więc i nauczajcie wszystkie narody. A oto Ja jestem z wami poprzez wszystkie dni, aż do skończenia świata” (Mt 28,18-20; Mk 16,15-18; Łk 24,46-49; J 20,21-23).

Pojęcie uniwersalizmu misyjnego, o którym była już wzmianka, ma swoje uzasadnienie także w wydarzeniach *Nowego Testamentu*. Spełnienie obietnicy Chrystusa doskonale opisują m.in. *Dzieje Apostolskie*, a do Jego ostatnich słów nawiązuje encyklika *Redemptoris Missio* (RMis 23;62). Proklamowanie *Ewangelii*¹⁴ odbywa się na wielu płaszczyznach. W sensie geograficznym odnosi się do całej ziemi, czyli „aż po krańce świata”, natomiast wyrażenie „wszystkie narody” zawiera wymiar kwantytatywny, który może być odniesiony do wszystkich ras, kultur czy języków. Mówiąc o wymiarze kwalitatywnym, mamy na myśli przeobrażenie się całej ludzkości w Nowy Lud Boży. Działalność misyjną, którą prowadzi cały Kościół, możemy umiejscowić w wymiarze globalnym. I w końcu wymiar czasowy „idźcie i nauczajcie [...], aż do skończenia świata” wskazuje na ponowne przyjście Jezusa¹⁵.

3. Początki misyjnej działalności Kościoła

Kościół swą działalność misyjną rozpoczął w momencie Zesłania Ducha Świętego. Na szczególną uwagę zasługują dwie wspólnoty: jerozolimska i antiocheńska. Pierwsza, w której odpowiedzialność za misje spoczywała na

¹² F. Jabłoński, *Konspekty do wykładów z misjologii*, s. 35.

¹³ F. Jabłoński, *Konspekty do wykładów z misjologii*, s. 37.

¹⁴ M.R. Gęśła, *Wolność wyznania i kultu religijnego*, [w:] P. Jabłońska, P. Szuppe (red.), *Wokół koncepcji wolności religijnej*, t. 1, Warszawa 2022, s. 87.

¹⁵ F. Jabłoński, *Konspekty do wykładów z misjologii*, s. 37.

apostołach, była wspólnotą hermetyczną. Taki stan sprawiał, że był to jedyny moment w historii, kiedy wspólnota nazwana *ekklesia* stanowiła całość. Działo się tak dlatego, że prawdziwym głosicielem słowa nie była sama wspólnota, lecz apostołowie natchnieni przez Ducha Świętego. Wzrost członków wspólnoty nie był dziełem ludzkim, ale owocem działania Parakleta. Sama też działalność misyjna polegała na dawaniu świadectwa o Ewangelii własnym życiem. Nicco inaczej ma się kwestia wspólnoty antiocheńskiej. Jest ona oczywiście przez Ducha Świętego otwarta na posłannictwo. To właśnie w tym kościele narodziła się nazwa „katolicki”.

Tym, który jako pierwszy objął kierowanie wspólnotą, był Piotr – apostoł (Dz 1,15nn). Na polu działalności misyjnej odnosił wielkie sukcesy. Szczególnie owocnie działał w Antiochii i w Azji Mniejszej, a następnie w Rzymie za czasów panowania cesarza Nerona¹⁶. Również w pismach Piotra napotykamy ideę uniwersalizmu misyjnego, choć jego praktyka była dość powolna. Wynikało to przede wszystkim z tego, że Chrystus zakazał apostołom, by udawali się do pogan. Miało to nastąpić dopiero po Zesłaniu Ducha Świętego. Wówczas mieli głosić nawrócenie i odpuszczenie grzechów „wszystkim narodom, począwszy od Jerozolimy” (Łk 24,47). Działalność misyjna Piotra była ukierunkowana na Żydów, do których jako pierwszych kieruje kerygmat w dniu Zesłania Ducha Świętego. Jest to przełomowy moment w historii – nawróconych zostaje pięć tysięcy ludzi, a Chrystus przedstawiony jako Zbawiciel. Piotr nie poprzestaje na tylko jednej wykładni. Głosi drugi kerygmat przy bramie świątyni, zwanej Piękną (zob. Dz 3,12-26), a w końcu trzeci przed Sanhedrynem, mówiąc, że „trzeba bardziej słuchać Boga niż ludzi” (Dz 5,27-32). W Piotrowym kerygmacie skierowanym do pogan napotykamy także na uniwersalizm misyjny widoczny na kartach *Dziejów Apostolskich*: „Jezus Chrystus jest Panem wszystkich” (Dz 10,36); „w każdym narodzie jest mu miły ten, kto się Go boi” (Dz 10,35); „każdy, kto w Niego wierzy, otrzymuje odpuszczenie” (Dz 10,43)¹⁷.

Jednym z najbardziej znanych i gorliwych misjonarzy pierwotnego Kościoła był Paweł zwany „Apostołem pogan”, który uchodzi za twórcę tzw. „misjologii Pawłowej” zamieszczonej na kartach trzech listów do: Efezjan, Galatów i Rzymian. Jego wyznanie: „biada mi, gdybym nie głosił Ewangelii” (1Kor 9,16) odnosi się przede wszystkim do duchowości misyjnej. Sam siebie uważa za odpowiedzialnego za głoszenie Ewangelii i odnajdywania nowych przestrzeni na jej proklamowanie¹⁸. Ten apostoł dzieła misyjnego nie podejmuje sam. Zjednuje sobie ludzi, bliskich współpracowników. Rzeczownik *synergós* jest typowym dla Pawła terminem, za którym kryją się trzy zadania: to które pochodzi od Boga (1Kor 3,5-9), podejmowane we współpracy z Apollosem (1Kor 3,6-7)¹⁹ oraz pełnienie roli pomocnika w głoszeniu Ewangelii (1Kor 3,8-9). O wielkim zaangażowaniu w dzieło misyjne i umiejętności współpracy Pawła świadczy dobór współpracowników. Najbliższymi byli diakoni, ale też i świeccy, np. diakon Filip z przydomkiem „ewangelista” – poganin z pochodzenia (Dz 8,5-13; Apollos z Aleksandrii (Dz 18,24-25); Urban (Rz 19,9); Filemon (Flm 1,1). W gronie

¹⁶ V. Schaubert, H. Schindler, *Święci na każdy dzień*, Warszawa 2000, s. 322.

¹⁷ F. Jabłoński, *Konспекty do wykładów z misjologii*, s 38-39.

¹⁸ M.R. Gęśła, *Głoszenie Ewangelii jako promocja wartości pozytywnych w wybranych wystąpieniach księdza Jerzego Popiełuszki*, [w:] P. Jabłońska, P. Szuppe (red.), *Wokół koncepcji wolności religijnej*, t. 2, Warszawa 2022, s. 16-17.

¹⁹ „Ja siałem, Apollos podlewał, lecz Bóg dał wzrost. Otóż nic nie znaczy ten, który sieje, ani ten, który podlewa, tylko Ten, który daje wzrost – Bóg”.

bliskich nie zabrakło także kobiet: Lidia (Dz 16,14); Ewodia i Syntycha (Flp 4,3); Maria (Rz 16,6). Szczególne miejsce wśród najbliższych współpracowników Pawła zajmuje Tymoteusz wymieniany w listach Pawłowych aż siedemnaście razy²⁰.

4. Działalność misyjna i jej motywacja

Wśród wielu teorii na temat pracy misjonarzy, ich poświęcenia, dzieł misyjnych czy w końcu też szeroko pojętej działalności Kościoła na terenach misyjnych możemy spotkać także i te negujące zasadność takiego przedsięwzięcia. I dodać należy, że niekiedy są to opinie ludzi będących z dala od Kościoła. Nurtuje ich wiele wątpliwości, np.: Czy jest potrzeba zaangażowania Kościoła na terenach misyjnych? Jeśli tak, to w jaki sposób i dlaczego należy to zrobić? I co jest źródłem takiej działalności?

Te i podobne pytania mogą towarzyszyć tym, którzy pochylają się nad często „nieznany”, bo takim wydaje się być zagadnienie misji dla tych, którzy nie znają bądź też nie doświadczyli życia misyjnego. Skupmy jednak uwagę na tym, co zawarte jest w dekrecie o działalności misyjnej Kościoła *Ad gentes divinitus*. W tym dokumencie znajdujemy odpowiedź na przedstawione wyżej pytania: „Działalność misyjna ma swoje uzasadnienie w woli Boga (DM 7), «który chce, aby wszyscy ludzie byli zbawieni i doszli do uznania prawdy. Bo jeden jest Bóg; jeden pośrednik między Bogiem a ludźmi, człowiek Chrystus Jezus, który wydał samego siebie na okup za wszystkich» (1 Tm 2,4-6) i nie ma w żadnym innym zbawienia” (Dz 4,12). Kościół podejmuje działalność misyjną dlatego, że Chrystus zlecił to dzieło apostołom, Oni, idąc śladami Pana, głosili prawdę, zakładając wspólnoty ludu Bożego bez granic, uwarunkowań kulturowych czy językowych²¹. W tym także przejawia się powszechność Kościoła (por. DM 1). Kolejnym powodem, dla którego Kościół podejmuje działalność misyjną, jest jego natura. „Kościół pielgrzymujący jest misyjny ze swej natury, ponieważ swój początek bierze wedle planu Ojca z posłania (*ex missione*) Syna i z posłania Ducha Świętego” (DM 2). Misyjna natura Kościoła wynika z różnego rodzaju posłania w Trójcy Świętej. Ojciec posyła Syna, Ojciec i Syn posyłają Ducha Świętego, a cała Trójca Święta posyła Kościół; plan ten wypływa z miłości Boga. W końcu Ewangelia dla ludzkości jest zacznym wolności i pokoju, a te dać może tylko Chrystus, który „sam jest prawdą i drogą, które uprzystępnia wszystkim głoszenie Ewangelii” (DM 8)²².

5. Kompetentność misji w dekrecie *Ad gentes divinitus*

Kościół jako wspólnota jest misyjny w całym jego obszarze. Dlatego wzywa do dzieła ewangelizacji wszystkich wiernych, by każdy przez swój własny wkład dołożył starań w głoszeniu Ewangelii wśród narodów (DM 35). Ma to na celu wzajemne ubogacanie się wartościami chrześcijańskimi, z wzajemnym poszanowaniem kultur i pielęgnowanych tradycji. Obowiązek ten wynika z faktu przynależności do Chrystusa, który jest Panem wszystkiego i wszystkich, a z którym wierni łączą się poprzez udział w sakramentach świętych, szczególnie przez chrzest, bierzmowanie i Eucharystię²³. Wymiar sakramentalny jest fundamentem działalności misyjnej w której wierni,

²⁰ F. Jabłoński, *Konспекty do wykładów z misjologii*, s. 41.

²¹ M. Gęśla, *Próbować nawet dla jednego*, [w:] „Forum Służby Więziennej” XXV (2023), nr 4, s.

10.

²² F. Jabłoński, *Konспекty do wykładów z misjologii*, s. 77.

²³ M.R. Gęśla, *Bez nich się nie da*, [w:] „Misyjne Drogi” 42 (2024), nr 1, s. 29.

przyjąwszy uprzednio sakramenty, winni brać czynny udział. Działalność ta nie jest dodatkiem do innych form zaangażowania w Kościele, lecz podstawowym obowiązkiem (DM 35). Wynika to z apostołskiej i katolickiej natury Kościoła związanej ze świętością i jednością: „Tak tedy jasną jest rzeczą, że działalność misyjna wypływa z samej najgłębszej natury Kościoła, którego zbawczą wiarę propaguje, którego katolicka jedność urzeczywistnia, rozpowszechniając go, na którego apostołskości się opiera, którego wspólny zapał hierarchii realizuje, którego świętość poświadcza, rozszerza i wspiera” (DM 6). W tym fragmencie Sobór dotyka istoty rzeczy: Lud Boży spełnia rolę mesjaniczną, ponieważ jemu powierzona została misja w świecie – konkretny plan, który należy zrealizować, a który posiada charakter apostołski. W swej głębi ma swoje źródło w Duchu Świętym, który uświęcił Chrystusa w pełnieniu Jego zbawczej misji (DM 3). Tenże sam Duch jednoczy Kościół i obdarza go różnymi darami i charyzmatami celem wspierania go w pełnieniu posłannictwa zleconego przez Chrystusa (DM 4). Apostołski charakter nauczania jest nieodłączny od Kościoła, gdyż wynika z samej istoty życia chrześcijańskiego i rozkwita w udzielonych przez Ducha Świętego charyzmatach. One zaszczepiają w Ludzie Bożym powołanie misyjne i stają się przyczyną sprawczą działalności misyjnej Kościoła, „specjalnym bowiem powołaniem naznaczeni są ci, którzy obdarzeni odpowiednimi naturalnymi właściwościami, przymiotami serca i umysłu, gotowi są podjąć dzieło misyjne, obojętnie czy to będą miejscowi, czy też obcy: kapłani, osoby zakonne i ludzie świeccy” (DM 23). Plany, jakie Bóg czyni względem ludu, zamierzone i chciane, przyczyniają się do odnowy wszystkiego w Chrystusie, tak by wszyscy stanowili jedno: jedną rodzinę i jeden Lud Boży (DM 1). Bóg stworzył jedną ludzkość, rozproszoną po grzechu, i zamierza, by ją na nowo zjednoczyć w Chrystusie (DM 3) poprzez Ducha (DM 4). Jedność ta polega na różnorodności w jedności. Cud języków, jaki dokonał się w dzień Zielonych Świąt, ukazał różnorodność darów. Kościół mówił wszystkimi językami, co więcej – rozumiał je i przyjmował, przewyższając rozłamy, jakie dokonały się pod wieżą Babel (DM 4).

Głoszenie Ewangelii jako zadanie Ludu Bożego nie ogranicza się do obszarów geograficznych, lecz wskazuje na katolickość misji rozwiniętą przez dobrowolne zaangażowanie się człowieka w pracę misyjną. Sobór podaje, że tej działalności towarzyszą pewne warunki czasem pomieszane ze sobą, począwszy od okresu zakładania Kościoła, poprzez czas młodości, a więc intensywnego wzrostu²⁴. Na tym nie kończy się jednak zakres ewangelizacji. Poszczególne wspólnoty mają obowiązek pielęgnowania tego, co już stało się udziałem misyjnej działalności i dalszego jej prowadzenia, czyli głoszenia Ewangelii tym, którzy są poza Kościołem²⁵. Na społeczności wpływa wiele czynników, które mogą zmienić warunki pracy misyjnej do tego stopnia, że „Kościół musi [...] rozważyć, czy owa sytuacja nie wymaga działalności misyjnej od nowa” (DM 6).

Bywa tak, że czasowo nie można bezpośrednio głosić Ewangelii, wówczas zaleca się cierpliwość i roztropność, „a równocześnie z wielką ufnością [trzeba] dawać choćby tylko świadectwo miłości i dobroci Chrystusowej i w ten sposób torować drogę Panu i w pewien sposób Go uobecniać” (DM 6). Skoro do istoty Kościoła należy jego

²⁴ K. Szymczycha, *Misje podstawą wiarygodności chrześcijaństwa*, [w:] L. Fąs (red.), *Początki doktrynalne misji*, Pieniężno 2013, s.106.

²⁵ K. Szymczycha, *Misje podstawą wiarygodności chrześcijaństwa*, s.107.

misyjność, to działalność apostolska musi tworzyć jedną całość o charakterze powszechnym, katolickim. Tu Sobór podkreśla ważny aspekt, że działalność misyjna jest promotorką jedności. Skoro Sobór widzi w Kościele sakrament zbawienia, to postrzega go jako dostępny dla wszystkich – jako znak obecności Boga, który gromadzi ludzi wszystkich narodów.

Konkludując rozważania nad soborowymi zagadnieniami misyjnej działalności Kościoła, należy uwzględnić perspektywę eschatologiczną. Sobór mówi wyraźnie, że „działalność misyjna przypada [...] na okres między pierwszym a drugim przyjściem Pana, kiedy to Kościół zgromadzi się z czterech stron świata jakby czasu żniwa do Królestwa Bożego (DM 9). Zanim [...] Pan [powtórnie] przyjdzie, Ewangelia powinna być głoszona wszystkim [ludziom i] narodom”.